

ELŐFIZETÉSI ÁRA
 EGÉSZ ÉVRE 12.— K. | NEGYED ÉVRE 3.— K.
 FÉLÉVRE 6.— K. | EGYES SZÁM —.60 K.

FŐSZERKESZTŐ
 DR. BISCHITZ BÉLA
 ÜGYVED.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 BUDAPEST, IV (BELVÁROS) MOLNÁR-UTCA 33.
 TELEFON 108—00.
 HIRDETÉSEK mm. SZÁMÍTÁSSAL DIJSZABÁS SZERINT

Írói díj 8 oldalas nyomtatott ivenkint 35 K.

Közlemények átvételét csakis a forrás megnevezésével engedjük meg.

Az állami szénbányászatról.

— *Írja egy aktív bányagazgató.* —

II.

Előző cikkünket azzal fejeztük be, hogy Lukács László volt pénzügyminiszternek lesújtó kritikáját az állami szénbányászatról, egy táblázatos összeállítással fogják értékelhetővé tenni. Ő Excellentiája ugyanis az állami szénbányák üzemét. fölöttébb⁶ egészségtelen alapon nyugvónak mondotta, ahol *igen nagy bajok* vannak, melyek *szanálist* igényelnek. Ezt a kimutatást a második oldalon találjuk.

Eszerint tehát — mint ez egyébként helyesen konstatáltatott — 4,432.147 K veszteséggel záródott az állami szénbányászat első hét éve. Mi szakemberek nagyon jól tudjuk, mit jelent ez a beinvesticionált, *látzólagos* veszteség egy országos szénbányamű jövőendő fejlődésére!? Mindaddig, míg eme állami mű megalapozására engedélyezett milliókat bele nem fektettük, nem állhat meg az a kijelentés, hogy az állami szénbányák nem nyugszanak *egészséges* alapon. Ez a diagnózis időelöltti.

Azt hinnők nem ártana az időre bizni az állami szénbányák rentabilitásáról szóló vita eldöntését, mert nekem s velem együtt sok szakembernek az a szilárd meggyőződése, hogy az állami szénbányák fényesen megállják helyüket. Nem lehet oly apodictice kimondani, hogy az állami szénbányászat nem nyugszik *egészséges* alapon.

Egybevetés az állami fémbányászattal.

Annál kevésbé jogosult ez a kijelentés akkor, ha az állami *fémbányászat* legutóbbi 10 éves eredményét ismerjük, amint ez az idecsatolt kimutatás megfelelő rovatából kiviláglik.

Megjegyezhetjük, hogy az állami fémbányászat az 1875. évtől 1879-ig 2,744.629 K és 3,228.402 K veszteség között ingadozott. 1880—1888-ig a veszteség már csak 82.620 K és 615.048 K között lebegett, sőt az 1880. évben a nyereség 179.269 K-t, az 1887. évben pedig a nyereség 40.175 K-t tett ki. *Az 1888. évtől a veszteség csaknem állandó és amint a kimutatásból látható, a veszteség szédítően mind nagyobb és nagyobb arányokat ölt!* . . .

Ez az állami fémbányászat egy 60 milliós ingatlan vagyon mellett *3.2 millió K évi veszteséggel* dolgozik. Az 1900. évben a veszteség a kiadásnak 6.5 %-át tette ki az 1909. év 41.2%-ával, tehát az évi kiadásnak csaknem felényi összegével szemben; *minő hatalmas veszteség-emelkedés!*

Talán megengedtetik nekünk azon szerény tényállítás kockáztatása is, hogy az állami *fémbányászat* a legrégebbi az országban, amely bányászati objektumok már egy évezred óta kiaknázás alatt állanak — ha nem is állandóan — de ahol a rómaiak is kezdetleges bányaművelést folytattak (míg az állami szénbányászat csak 1909-től való).

Ugy az állami mint a magánbányász az állami fémbányász-multra mindazonáltal méltó büszkeséggel tekint vissza, de ez még nem lehet elegendő ok arra, hogy a veszteséggel szemben némák maradjunk és hogy a veszteséget csak a zsenge állami szénbányászat terhére és ellene kovácsoljuk tőkél a közvélemény ítélőszéke előtt.

De menjünk tovább! Azon hosszú idő alatt már csak értéksökkenés címén mily horribilis összeget irhattak le s ma mégis oly hatalmas vagyonnal rendelkeznek, amellyel sehogy sem arányosítható az évi deficités zárlat. Ha e szemüvegen keresztül vizsgálódunk, nem lehetne vajjon inkább az állami fémbányászatra kisütni, hogy az egészséges alapot már gyökerében nélkülözi? Ily okoskodás mellett és körülmények között mi szerintünk, szakemberek szerint, a m. kir. fémbányászat volna *feltétlenül szanálandó*, avagy *magánkézre juttatandó!* Utóbbi eset csaknem lehetetlen, mert nem akadna magánvállalkozó, aki ezeket a fémbányákat átvenni merészkednék. Merjük állítani, hogy még ingyen sem vállalnák! Ellenben ugyebár az állami szénbányászatra akadt, sőt akadtak „konkurrens” reflektánsok. Ezeket a bányákat bármely magántársulat örömet átveszi, amint átvenné másfélszeres ár mellett e sorok írója is, mert nagyon jól tudjuk, micsoda produktív tőkét jelentenek ezek a magánpekuláció terén. Ilyformán igen nagy különbség van az állami fém- és szénbányászat között!

Az állami szénbányászatot, alig hogy megszületet, máris közprédának kell vajjon odadobni? Az

Kimutatás

az állami bányászat és kohászat 10 éves multjáról.

Év	Fém bányászat			Fémkohászat			Só bányászat			Szénbányászat			Vaskömbányák és vasgyárak						
	termelővények az év végével	ingatlanokban ¹⁾	évi kiadás	nyereség	vesztőség	termelővények az év végével	ingatlanokban ¹⁾	évi kiadás	nyereség	vesztőség	termelővények az év végével	ingatlanokban ¹⁾	évi kiadás	nyereség	vesztőség				
1900	4.970.113	47.871.029	6.071.566	390.357	390.357	3.344.094	4.246.162	3.300.275	42.340	1.552.910	3.881.728	47.710	188.288*	47.076.936	37.731.272	24.082.681	51.048	758.529	
1901	4.758.873	47.816.009	6.306.161	636.57	636.57	3.551.250	4.704.202	4.180.040	1.891.655	1.891.655	3.351.728	36.855	155.372*	37.321.233	35.953.011	33.319.419	362.721	917.965	
1902	4.758.443	48.187.789	6.322.586	730.412	730.412	4.001.206	4.725.675	4.208.052	1.849.891	1.849.891	3.351.728	44.125	157.730*	47.360.566	29.054.805	31.428.316	362.721	917.965	
1903	5.478.001	52.913.570	6.062.294	911.364	911.364	4.541.236	5.126.811	4.126.811	323.571	1.298.820	3.881.728	46.880	169.211*	51.952.083	25.877.168	35.754.239	917.965	917.965	
1904	5.584.712	53.940.440	6.307.275	353.865	353.865	4.713.251	4.800.433	3.820.856	350.195	2.091.663	3.881.728	44.256	156.000*	60.507.052	27.432.381	27.537.431	1.987.325	1.987.325	
1905	5.183.705	54.528.587	6.211.241	1.021.806	1.021.806	4.553.906	5.141.609	4.551.609	3.345	2.222.222	3.881.728	37.790	162.340*	?	29.582.096	30.913.686	2.383.829	2.383.829	
1906	5.085.910	66.869.775	6.716.672	1.422.582	1.422.582	6.162.398	7.141.609	5.190.940	673.498	2.302.319	3.881.728	56.182	141.758*	?	33.297.651	41.027.575	3.451.862	3.451.862	
1907	5.270.834	59.218.893	7.094.324	1.609.770	1.609.770	5.333.300	4.024.306	7.051.246	—	2.487.869	3.881.728	309.838	112.962*	?	30.656.949	42.209.563	3.304.011	3.304.011	
1908	5.682.235	59.057.092	7.739.146	2.295.07	2.295.07	5.370.707	5.051.500	5.053.662	400.889	2.930.761	3.881.728	3.975.916	—	1.702.544	?	31.018.753	51.886.831	4.617.199	4.617.199
1909	5.329.020	60.148.993	7.682.630	3.147.884	3.147.884	5.195.732	5.551	7.432.243	362.296	2.890.682	3.881.728	7.002.560	—	2.729.603	?	37.179.129	33.623.975	749	749

* A nyereség a bérletből származik. A kincstár petrozésényi bányáit és összes berendezéseit ugyanis 1907. évig bezárólag a salgótarjáni K. b. r. t. bírta bőben átlagos évi 200.000 K-ért.

¹⁾ Az ingatlanokban a területi objektumok értéke nincsen benne

Megjegyzés az államnak mintegy 20 millió K-t hoz

állami fémbányászat rohadó gazdálkodását pedig senki sem méltatja figyelemre! Mintha itt minden a legnagyobb rendben volna. Pedig dehogy is! Itt van a legsúlyosabb baj, itt nincs helyes vagyonekezelési elv, ha oly hallatlan arányokban és állandó veszteség-növekedést eredményez

(Folyt. köv.)

⚡ HAZAI HIREK. ⚡

Eljegyzés. Rónay György m. kir. erdőmérnök, rezsparti m. kir. erdőgondnok eljegyezte Woditska Angit, Woditska István m. kir. bányatanácsos, a selmecbányai kohó igazgatójának a leányát.

Halálozás. Nather Ede m. kir. vasgyári irodakezelő 48 éves korában elhunyt Zólyombrézón.

A kincstár furat. Olvasóink bizonyára emlékezni fognak arra, mikor mi elsőnek adtuk hírül az erdélyi földgáz antiklináléjának felkutatását, illetve megállapítását célzó mélyfurások elrendelését. Huszonkét furólyukat hoztak javaslatba a geologusok, bár a dolog a folyamatban volt további földtani vizsgálódások nyomán rövidesen úgy fejlődött, hogy 25 furás elrendelése mutatkozott szükségesnek. E furólyukak helyét ki is tüzték, azonban csodálatosképpen máig mindössze csak 3 furásról lehet elmondani, hogy tényleg fogantba is ment. Tudomásunk szerint a Fauck-cég 8 furólyuk mélyítésére nyert megbízást, a Trauzl-cég 4-re, a hallei Thumann-cég (Kontinentale Tiefbohrgesellschaft) szintén 4-re. Három furólyukat a kincstár házi kezelésben mélyített le és ezekről dicsérettel kell elmondani, hogy rövid 3—4 hét leforgása alatt célhoz is ért, amennyiben különböző mélységekben elérte a gáztartó medencét. Ellenben úgy halljuk, hogy a vállalkozók nem furnak elegendő eredménnyel, illetve gyorsasággal, mert nem szállítják a helyszínére a furáshoz szükséges összes requisitumokat s így folytonos a fennakadás. Így megesett, hogy egy hónapig várt az egyik külföldi cég egy gázgépre, amelyet egy „magyar“ gyári cégnél (hírforrásunk szerint a Röck-gyárnál) rendelt meg s hajtógép híján egy teljes hónapig kellett tétlenül vesztegetnie. Ily körülmények már-már azt a vélelmet keltették az állami bányászat köreiből, hogy a saját regiben

való furás megbizhatóbb. Ezt mi anélkül, hogy az állami közegeknek jelen esetben tapasztalt ügyességét és elismerésreméltó iparkodását pillanatig is kétségbevonnók — tagadjuk, mert hiszen Transwaalban ép úgy beigazolták a mélyfuró cégek, mint Észak Oroszországban s a porosz kincstárnak végzett furásoknál, hogy szakértelem, furótechnika, gyorsaság dolgában versenyen kívül állanak. Ehelyütt jegyezzük meg, hogy mindössze 16 furólyukat adtak ki magáncégeknek, hármat maga a kincstár mélyített, ez összesen 19, holott 25 furólyukról volt szó. Tudnivaló, hogy szívesen jöttek volna a legelőkelőbb németországi cégek is Magyarországra. Azt hozzák fel, hogy pályázat volt kiírva, s nem pályáztak. Mi ezzel szemben állítjuk, hogy nyilvános pályázat nem volt, hanem egyes tetszőleges cégeket hívtak fel ajánlattételre. Ezeknek javarésze is megunta a magyar üzletet, amely után tenger szaladgálás van s mikor végre súlyos hónapok multán kiadásra kerül a munka, a világ minden részében foglalkoztatva vannak az összes furócégek. Akik pedig végre is vállalkoznak, azok is azok, akik már összeköttetésben lévén a magyar állammal, nem tehetik illendőség szempontjából, hogy az egyenes felhívás után elzárkózzanak a megbízás elől, ha mindjárt áldozatukba is kerül.

A selmeci főiskolai vizsgálatok e hó 20-án kezdődnek s a jövő hó végéig tartanak.

Az árvizek és szénbányák. Az elmúlt hetekben pusztított árvizek súlyos károkat okoztak egyes bányáknak is. Tudósítónk mostanában számolnak be a pusztításokról.

Szurdukról írja tudósítónk: Néhány héttel ezelőtt, mikor árviz sújtotta Szolnok-Doboka vármegyét, az almásvölgyi vizeknek nem volt lefolyásuk a Marosba, minek következtében a vasuti töltés annyira megrongálódott, hogy máig sem bírták a teherforgalmat helyreállítani. Pedig 400 munkás dolgozik állandóan a pályán. A baj különösen érzékenyen érinti a szurduki kőszénbányát, melynek minden kiszárlása meg van akadályozva. A forgalmi zavar még egy hétiig fog tartani.

Zsibárról jelentik: Az árviz által megrongált utak helyreállítására a főszoigabíró a szénfuvarosokat is egész napi közmunkára rendelte be és követ hordat velük. A vasut is sok munkaerőt von el a bányáktól, 4—5 korona napidíjat fizetvén a munkásoknak. Az

THEODOLITOK

nivellálók, felállító készülékek, tájolók, mintaszerű, precíziós kivitelben mint különlegesség gyártása.

(B/2268/702/685/41)

MAX HILDEBRAND

azelőtt August Lingke & Co.

FREIBERG, Sachsen 47.

Alapított 1791.

Magyarországi képviselő:

CONRAD ÉS TÁRSA

Budapest, VI., Teréz-körút 15.

egregyvői kőszénbánya csak nagy erőfeszítésekkel volt képes kötelezettségeinek eleget tenni. Dupla fogat mellett csak fél rakományt bírt a rongált utakon szállítani. A megrongált községi hidakat a bányavállalat saját költségén állította helyre 24 óra alatt.

Nagy robbantás Martinschizzán. A martinschizzai ólomkohó munkálatai közben szükségessé vált egy 50.000 métermázsa súlyú sziklának a felrobbantása. A robbantáshoz 16.100 kilogramm robbantóanyagot használtak fel. A falaj több kilométernyi körzetben megrendült, a közeli épületek ablakai bezúzódtak. A látványossághoz körülben a susáki képviselőtestület és a községháza tagjai testületileg vonultak ki.

A kincstár aranybányavásárlása. „Botes“ az a szerencsés, valóban szerencsés aranybánya, amelyre a m. kir. bányakincstár szemeltetett. Egészen komoly forrásból vesszük a hírt, hogy maholnap perfectió válik az adás-vételi ügylet a kincstár és a „Magyar Aranybánya“ r. t. között. Mint értesülünk, a vételár mindenesetre százezrekben fog kifejeződni, ami egymagában nem volna aggályos dolog, ha a körülmények az egész vételt azzá nem tennék. Mindenekelőtt tudni kell, hogy ez az egész botesi aranybánya, mint bánya, nem ér semmit. Ha valamit ki lehetett volna belőle hozni, bizvást kiaknázták volna a felsőmagyarországi, amely — otthagynva minden felszerelését — menekült onnan. Árverésen kelt el s nem lehetett többet elérni érte pontosan 50.000 koronánál, ezt is csak az egyetlen Mandel Pál adta meg érte, mint aki a legjobban „uszott“ ebben a bányában. Akkoriban mi is, mások is, bőségesen megirtuk ezt az — árverést, ugylátszik tehát, a jótékony feledés homályát iparkodtak kihasználni a jelenlegi tulajdonosok, mikor a kincstár nyakába akarják varrni némelyek szerint 400.000 koronáért, mások szerint csak félmillió koronáért. A kincstár pedig alighanem megcselekszi azt a szivességet, hogy meg is veszi e bányát. És pedig ezen a horribilis áron veszi meg valószínűleg a rajta levő néhány rozszant épületet, 50 csillét, 1 felvonót, turbinát, 2 dynamot, 3 gőzkazánt, zuzót és telefonvezetőket értékelvén, mert, hogy maga a bánya mit sem ér, a fenti árverés eléggé igazolható, mert hiszen önkéntes árverés volt s ezen felül a 15 s egynéhány társtulajdonos közül csak egy ugrott be s az is csak 50 ezer korona erejéig. Hogy lendülhetett fel annyira az értéke, hogy ennyit mernék most igényelni s még inkább, hogy a kincstár ennyit ígér érte? Ez valóban rejtély, ahol minden szakértői véleményekkel szemben tülön-tul ismerik a botesi bánya sivar, érchen való szegénységét.

Árjegyzéke a besztecezbányai m. kir. rézpörölyhivatal kovácsolt és hengerelt rézgyártmányainak. Érvényes 1912 évi június hó 6-tól. 1. Mosó és pálinka kátfalak, mosótál, süvegek és ezekhez hasonló mélyített gyártmányok.

400 mm. átmérőn alul 100 kg. 263 K. 400 mm.-től 800 mm.-ig 100 kg. 257 K. 800 mm.-től 1100 mm.-ig 100 kg. 287 K. 1100 mm.-től 1200 mm.-ig 100 kg. 250 K. 1200 mm.-től 1300 mm.-ig 100 kg. 317 K. Takaréktűzhely üst 100kg. 273 K. 3. Kacsuta 9—12 mm.-ig 100 kg. 520 K. Kacsuta 13—28 mm.-ig 100 kg. 240 K. 4. Kazánfenék 100 kg. 245 K. 5. Rudrész □ 100 kg. 237 K. 6. Ocskaréz 100 kg. 161 K. Ár- engedmény. Árak helyt Besztecezbánya vasuti állomás. 50 kg.-ot meghaladó rendelés esetén a vevő fél vasuti állomásra bérmentve szállíttatnak. M. kir. bányaisp. igazgató.

Só küldemények kedvezményes szállítása. Mult számunkban említettük már, hogy a kereskedelemügyi miniszter a szokásos sószállítási díjkezdeményeket ezidén július és augusztus hóra engedélyezte, míg az előző években augusztus és szeptember hónapokban történtek a kedvezményes áru sószállítások. Helyesebben szólva, ez utóbbi hónapokban kellett volna történniök. Ámde a vasuti kocsihiány már augusztus hó utolsó harmadában lépett fel és minthogy a vasuti forgalmi zavarok az év végéig tartottak, a sóhiány megszüntetésére tett ilyen intézkedések céltalannak bizonyultak. A sójövődék vezérügynökségének csak a legnagyobb erőfeszítéssel sikerült augusztusban az ország 126 különböző helyén mintegy 1000 kocsi rakomány sőt beraktározni, amely tartalékkészletből azután a sóhiány által fonyoztatott vidékek sószükséglete csak kis részben volt ki-légíthető. A tavalyi kocsihiány szokatlan mértékét legjobban mutatja, hogy a számbajövő 4 sóbányahelyen, ahonnan vasuton szállították a sót, szeptember 1-től az év végéig 15.849 kocsi rendeltek, amivel szemben a vasut 5.963 kocsi birt csak kiállítani. E szomorú körülmények indították arra az illetékes köröket, hogy a kedvezményes szállítást július és augusztus havára kérjék. Itt említjük meg, hogy a tavalyi sókivitelünk visszaesést mutatott, amennyiben az 1911-ik évi kivitelünk 35.000 q.-val kevesebb volt az 1910 évi kivitelnél. Oka ennek abban rejlik, hogy a máv. tavaly nem rendezett be Orsován raktárt a só összegyűjtésére, holott az előző években még a nyári hónapok alatt több raktárt töltöttek meg; a készletből azután vízi uton, fennakadás nélkül szállíthatták a sót Bulgáriába, ahol szintén az őszi hónapokban van a legnagyobb sószükség. Minthogy ilyként kétséget nem szenved, hogy a Bulgáriába irányuló sókiviteli forgalom az orsovai raktározás nélkül le nem bonyolítható, illetékes helyen már intézkedtek, hogy a sónak beraktározása végett. Ugy értesülünk továbbá, hogy a sóárusítást bérli Magyar bank a pécsi és környékbeli sóárudáknak áruval való könnyebb ellátása céljából Pécsen is nagy sóraktárt szándékozik fölláttani, amelyből a környékbeli szükségletet is ki fogják elégíteni. A tavalyi torlódásnál ugyanis megessett, hogy a pécsi sóárusítóknak a szegedi és eszéki sóraktárakból kellett legelőször szűkségüket beszerezni.

Bonyodalma a gyeppvasérc körül. Érmihályfalvi tudósítónk jelenti: Még tavaly történt, hogy Kiss Gyula püspökladányi főkönyvelő Vértes, Nagyléta, Koltád, Álmosd, Bagamér és Nyirabrány határában nagykiterjedésű gyeppvasérc telepet fedezett fel. A főkönyvelő menten tisztában volt felfedezésének fontosságával és az ércheől sietve küldött a nagy-

Festékek és lakkok

megbízható, szolid és olcsó beszerzési forrása

K RAYER E. és TARSÁ BUDAPEST festék-, kence-
és lakkgyára ::

Főraktár és iroda: **V. Váci-ut 34.**
„Kraye festékudvar“

Cs. és kir. udvari szállító. Ó cs. és kir. Fensége, József főherceg udv. szállítója. A m. királyi államvasutak, állami, gép- és vasgyárak, az összes waggongyárak, Budapest főváros szállító.

(B/2139/746/52/II)

bányai és sehmebányai vegyelenző intézeteknek, ahol kitűnt, hogy az ére 40% ipari célokra alkalmas margántartalmu vasat tartalmaz. Kiss Gyula ezután Cservenka István lajosmizsei mérnökkel egyetemben zártkutatómányt szerzett az egész területre. Eddig rendben ment a dolog, ámde Székely Lajos lajosmizsei főjegyző időközben tudomást szerzett az ügyről és saját részére is zártkutatómányokat kért a gyepvasérc területre, ami nagy bonyodalmat és háborúságot idézett elő. Beadványok és ellenbeadványok sűrűn követték egymást, míg a napokban Malenszky Károly kir. főbányabiztos Nagybányáról ki nem szállott a helyszínére, hogy megállapítsa, jogosan kéri-e Székely a zártkutatómányokat. A tárgyaláson az összes érdekelt jelen voltak Bagamér községhezjáról, ahol Székely Lajos Kiss Gyulának egyességet ajánlott, de ezt Kiss Gyula nem fogadta el, hanem a Székely Lajos kérelmének teljesítése ellen határozottan tiltakozott s kifogásait több pontba foglalva, illetékes helyre felterjesztette. Eddig tart tudósítónk jelentése, amelyből nem tűnik ki világosan, hogy tulajdonképen miből keletkezett a háborúság. Alkalmassint arról van szó, hogy Kiss és Székely zártkutatómányi körei fedik egymást.

A Hitelbank szene. Értesülésünk szerint a máv. igazgatósága a f. évi porosz-szén szükségletének fedezésére a Magyar általános hitelbank szénszétvályával kötött szerződést.

A Rapp-Romhányi köszénbánya rt. június hó 29-én Losoncon tartja évi közgyűlését. Veszteség és nyereségszámla Veszteségek Kamat 2970,49 K. Tiszti fizetések 8093 K. Szénfuvarozás 10,833,84 K. Lótartás 2544,79 K. Adók 155,08 K. Jutalékok 445,— K. Bérkocsi 201,80 K. Utiköltségek 647,70 K. Hirdetések 270,60 K. Igazgatási költség 5953,— K. Költségek 4982,35 K. Összesen 37,037,95 K. Nyereségek: Egyenleg mint veszteség 37,037,95 K.

Az erdélyi földgáz. 23-ik számunkban „Gáztörvények“ cím alatt megemlékeztünk egyebek közt az erdélyi földgázról is. Megelégedéssel adunk most hírt arról, hogy a Kissármás körül mélyített 3 furólyuk eredménnyel járt, amennyiben e furólyukak egy másfél Km. hosszú s egy Km. széles gázmézőt konstátáltak. A kissármási furólyuktól, mely tudvalevőleg 860,000 köbméter gázt ad naponként, 1 kilométernyire egy 100 méter mélységű furólyukból 25,000 köbméter gáz ömlik naponként. Egy másik furólyuk, melyet szintén a kincstár mélyített házi kezelésben, 85 méter mélységből 75,000 köbméter gáz kerül a felszínre naponként. A harmadik 60 méter mélységgel 36,000 köbmétert szolgáltat. Eszerint napi 996,000, vagyis kevés híján napi egy millió köbméter gáz fölött rendelkezik a kincstár. Sajátos

dolog, hogy a budapesti, máról-holnapra gázzakértővé vedlett férfiak ezt a gázmennyiséget érték deficitos gazdálkodásuk leplezgetése miatt ócsárolni.

A Bánya és kohóvállalatok közgyűlése. A Magyar Bánya és Kohóvállalatok Egyesülete múlt héten tartotta rendes közgyűlését. Dr. Chorin Ferenc elnöki megnyitó beszédében a vasipar helyzetéről beszélt, amely kielégítő esztendőre tekint vissza. Ami a szénipart illeti, szintén jelentékeny haladással állunk szemben. A magyar szénipar termelését a múlt évben 95 millió méterházmásra becsülik s a szénbányák fokozatos fejlesztésével az idén előreláthatóan a 100 milliót is el fogják érni. Ez a termelés 250 milliónyi befektetésnek, 60,000 munkásnak és 60 millió kifizetett munkabérnek felel meg. Mindazonáltal azt látjuk, hogy 1911-ben szénbehozatalunk jelentékenyen emelkedett.

Ami a szénipar jövőjét illeti, — folytatta az elnök — kettős körülményre kell rámutatnia: az egyik a munkásképzés, a másik a forgalmi eszközök kérdése. Dacára, hogy a munkabérek nálunk jelentékenyen emelkedtek, sőt 1910-ben magasabbak voltak, mint Ausztriában, a magyar széniparnak mindjárt számolnia kell azzal, hogy agrár ország vagyunk s a mezőgazdasági munka a nyári hónapokban ami munkásaink egy részét is leköti. Éppen ezért fokozott súlyt kell fektetni a munkásképzésre s arra, hogy a bányák úgy rendeztessenek be, hogy ősztől kezdve azok termelőképesége jelentékeny mértékben fokozható legyen. Ez azután föltételezi, hogy az ősszel beálló nagyobb termelés a vasutak által elszállítható legyen. A szénipar kívánsága ebben a tekintetben az, hogy rendelkezésre álló vagonok aránylagosan bocsáttassanak a bányák rendelkezésére szállításaik arányában, a forgalom lebonyolítása siettesse, a vagonok vesztetése az állomáson megszűnjék, ami viszont az állomások kibővítésének kérdésével függ össze. Különösen áll ez az erdélyi részekre. Megemlékezett az államvasutak legutóbbi tarifaemeléséről, végül rámutatott arra, hogy amikor az angol szénbányászok sztrájkja idején mindenütt a világon emelkedtek a szénárak, nálunk ebben a tekintetben semmiféle panasz sem merült fel. A nagy tetszéssel fogadott elnöki megnyitó-beszéd után Lázár Pál udvari tanácsos, az egyesület igazgatója terjesztette elő az évi jelentést, amelyet közgyűlés Veith Béla, Rau Gottlob, Engel Ármin, Hevessy Lajos és mások hozzászólása után egyhangulag tudomásul vett, ugyszintén a zárószámadásokat és a jövő évi költségvetést is.

MŰSZAKI és GÉPIPARI RÉSZVÉNYTÁRS. Budapest, V., Alkotmány-utca 25.

∴ Szivattyuk minden célra. Tűzoltó fecskendők. ∴
Műszaki cikkek: gummi- és asbest-árak minden célra.
Kenőolajok, tisztítógyapot, gépsziják. Robbanámentes acetylen bányalámpák.

Telefon 153-11.
168-00.

(B/3146/731/52)

MOTOROK.

Az egercschi kőszénbánya rt., melyet néhány év előtt a Budapestvidéki kőszénbánya 25 millió tőkével alapított ismét veszteséggel zárta le évi mérlegét. Ez idei vesztesége 107.543 koronát tüntet fel, ami főleg az ottani munkáshányra vissza.

Az Otto Schwade et Comp. erfurti cég, magyarországi és szerb képviselőivel dr. Freichlinger és Jakab mérnöki irodát bízta meg.

A marosludas-besztercei h. é. vasút és a földgáz robbanás. Mint ismeretes a múlt évi földgázrobbanás a kissármás és nagysármás között levő vasúti pályát súlyosan megromlaltta. A vasúti töltést mihamar kijavították ugyan, de a máv. igazgatósága rögtön tanulmány tárgyává tette a vonal áthelyezését. A kolozsvári üzletvezetőség által, a bányászati kutatókirendeltség és a helyi érdekű vasúttársaság bevonásával eszközölt tanulmányozás azt eredményezte, hogy a pályát bármely oldalra át lehet helyezni. Minthogy azonban az ily természetű zavarok nem lennének megelőzve a pálya áthelyezése útján és minthogy a kitérés helyén a földgázkiszivárgás annyira enyhült, hogy a mozdonyal való közlekedés a kellő óvintézkedés mellett lehetséges, az áthelyezés nem bizonyult feltétlen szükségesnek.

Szerencsétlenség a bányában. Mult vasárnap súlyos szerencsétlenség történt a kapnikbányai aranybányában. Hajnali négy órakor munkások szállottak le a bányába, hogy ott sürgős robbantási munkálatokat végezzenek. Leszállás közben történt azután a szerencsétlenség. Két csapatot minden baj nélkül lebocsátottak. A harmadik csapat lebocsájtása következett. Négy bányamunkás foglalt helyet a felvonó-készülék kosarában. Alighogy e indult velük a lift, irtózatos dörrenéstől visszhangzottak a bánya falai, elszakadt az egyik villamos huzal, a melyben 150 lóerős áram keringett. Az elszakadt huzal az egyik bányamunkás, id. Bullos Mihály fejére esett s nyomban agyonütötte. A szerencsétlen bányamunkás teste egy percig megrázkódott s azután a már életlen test a bánya falához váródott és lezuhant a több száz méter mélységbe. A liftben ülő munkások jelt adtak a fenlevőknek, értesítették őket a szerencsétlenségről. Rögtön munkások szállottak le a bányába s felhozták a darabokra zúzódott bányamunkást. A vizsgálat megállapította, hogy a szerencsétlenségért senkit sem terhel a felelősség, mert véletlen okozta.

Szénforgalom. A máv vonalai mentén fekvő kőszénbányák a május hó 19-étől hó 25-éig terjedő héten, hat munkanap alatt, összesen 13.517 kocsi-rakomány szenet adtak fel; 833 kocsi-rakománnyal többet, mint az előző héten és 2290 kocsi-rakománnyal többet, mint a múlt év hasonló (V/21-től V/27-éig) időszakában. Egy- munkanapon átlag 2252 vasúti kocsit adtak meg; 138 kocsi-val többet, mint az előző hét egy-egy munkanapján.

✂ KÜLFÖLDI HIREK. ✂

Személyi hír. Sachs Hugót, az ismert müncheni nagyiparost és bányatulajdonost, aki elnöke az „Alpine“ augsburgi gépgyár és az egeri Wildstein-Neudorfer Ponwerke felügyelő-bizottságának, norvég királyi alkonzullá nevezték ki.

✂ DEUTSCHER BERICHT. ✂ INDUSTRIE UND VOLKSWIRTSCHAFT.

Wir erhalten nachstehende Zuschrift zur Veröffentlichung eingesandt

In der letzten Zeit sind Bewegungen im Gange die nichts weniger als die Erkapung der *bosnischen Eisenerzlager* durch die ungarischen Eisenwerke bezwecken. Sogar ein Abgeordneter versteht sich dazu, einen Appell an die Presse zu richten, sich der Sache der vaterländischen Eisenindustrie nicht feindlich gegenüberzustellen. Der Hauptförderer und geistige Urheber dieser sehr verwerflichen Idee ist das *Eisenkartell*, das erst jetzt wieder den Konsumenten eine weitere Preissteigerung diktierte. Seit Jahre wird auf Grund fachmännischer Schätzungen die Hiobsnachricht verbreitet, dass der Eisenerzvorrat Ungarns stark begrenzt ist und nach einigen Generationen vollständig absorbiert sein wird, was gleichbedeutend wäre mit dem Ruin der ungarischen Eisenindustrie. Diese Frage zu ventilieren ist jetzt nicht unsere Sache, keinesfalls aber liegt die Gefahr einer Erschöpfung unserer Eisenerzlager so nahe, dass die kartellierten Eisenwerke sich auf diese Eventualität, als auf nationales Unglück berufen dürfen. Dass das Eisenkartell sein eigenes Produzenteninteresse als ein vaterländisches, öffentliches Interesse hinstellt, entbehrt jeder Berechtigung. Die Wahrheit ist klipp und klar, dass sich das *Eisenkartell im Wege von Privilegien billiges Rohmaterial für Jahrzehnte hinaus sichern will*. Wenn es unseren Eisenwerken wirklich darum zu tun ist, dem Lande das Eisenerz zu bewahren, so sollte das Eisenkartell in erster Reihe die Initiative ergreifen und die Eisenerzausfuhr seinen Mitgliedern verbieten sowie mit aller Kraft darauf hinwirken, dass der Staat allgemein ein gleiches Verbot erlässt. Statt dessen sieht das Eisenkartell ruhig zu, dass viele seiner Mitglieder einen lukrativen Export in Eisenerzen betreiben und begiebt sich mit diesem stillschweigenden Einvernehmen vollständig des Rechtes, sich über das Schwinden der Eisenerzlager zu beklagen. Die Wahrung dieses kostbaren Materiales ist dem Kartell in dem

SZIVATTYUKAT és

MÉRLEGEKET

gyárt mint különlegességet és legnagyobb raktárt tart épület- és diaphragma-szivattyukban

GARVENSWERKE

WIEN, II., HANDELSQUAI 130.

(B/06/714/4)

|| ARJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE. ||

Augenblicke nicht mehr nationales, patriotisches und öffentliches Interesse, wo der Handel mit Eisenerzen einen grossen Nutzen abwirft. Das Kartell duldet, dass dieser Naturschatz teilweise nicht im Lande selbst verarbeitet wird, wodurch vielen Arbeiterhänden ein Verdienst entgeht, sondern als Rohstoff zum Exporte gelangt. Wie kann daher das Eisenkartell von dem Staate erwarten, dass er sich mit einem Machtworte für die Schaffung eines natürlichen Monopols zu Gunsten des Kartells einsetze und einen ansehnlichen Teil der Eisenerze Bosniens und der Herzegowina dem Eisenkartell in den Schoss werfe?

Nur in dem Falle könnte man allenfalls von einem allgemeinen Interesse an dem billigen Eisenerze sprechen, wenn es möglich wäre, das Eisenkartell, gegen Sicherstellung des billigen Eisenerzes, zu verpflichten, sich in der Preisbestimmung einzuschränken und mit den forcierten Preistreibern zu brechen. Bis jetzt wird aber mit dem Schlagworte der heimischen Industrieförderung nur Missbranch getrieben. Das Privatinteresse der kartellierten Industriezweige kann durchaus nicht als öffentliches Interesse gelten, weil es nur die Ausbeutung der Konsumenten bezweckt und der höhere Ertrag der Kartellunternehmen keinesfalls dem Staate zu gute kommt. Die Dividendenpolitik der Kartelle muss endlich von dem wahren Industrie-Interesse klar geschieden werden. Kurz zusammengefasst, es ist widersinnig und kann von keinem vernünftigen Wirtschaftspolitiker gefordert werden, dass sich der Staat dazu hergebe, mit seiner Autorität dem Eisenkartell zur Erwerbung der grossen bosnischen Erzlager zu verhelfen.

Erfreulich ist nur, dass es selbst dem scharfsinnigen und klugen Verteidiger des Eisenkartells nicht gelungen ist, die öffentliche Meinung davon zu überzeugen, dass die Monopolisierung der bosnischen Eisenerzlager ein ungarisches Landesinteresse sei. Sein Appell an die Presse hat dem Eisenkartell nur geschadet, denn durch die Aufwerfung dieser ganz und gar ungerechten Forderung wurde die Aufmerksamkeit der öffentlichen Meinung unwillkürlich auf das unverantwortliche Treiben des Kartells gelenkt.

Unsere Volkswirtschaft bedarf des Schutzes gegen die Kartelle durch den Staat, der sich umso eher dazu veranlasst sehen muss, als dieser Schutz auch von den Regierungen Deutschlands sowie Österreichs als dringliche Pflicht empfunden wird.

Életpályát keres.

Erőteljes természetű, 39 éves, 6 gimnáziumot végzett ember; beszél és ír magyarul, németül, szerbül, illetőleg horvát nyelven. Jelenleg állami szolgálatban, **állást keres** bányavállalatnál vagy kohóműnél. Kifogástalan tisztességű, jellemes, pontos, megbízható, jó családból való, komoly ember; nőtlen, erélyes és munkabíró. Legalkalmasabb raktárnoki, ellenőri, felügyelői, vagy más ilyenféle állásra. — Szíves ajánlatokat „A BÁNYA” kiadó-hivatalába kér „ÉLETPÁLYA” jelige alatt.

✂ SZERKESZTŐI ÜZENETEK. ✂

H. F. Leoben. A cikket szívesen látjuk, kliséket e készítettjük. Írói díjat fizetünk.

P. J. Brád. A jelzett cikksorozatot kérjük mielőbb.

Fiatal bányafelőr

bányászati iskolai előképzettséggel mielőbbi belépésre kerestetik. A magyar, német és tót nyelv ismerete megkívántatik.

Dobsinai Rézművek r.-t., Dobsina.

(59/24.)

Mély-kotró

téglagyártási célokra
alkalmas, fölösleges
: lévén,

olcsón eladó.

Benndorf-Várpalota.

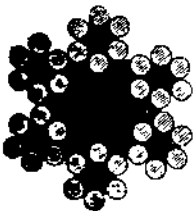
(810 b. 25)

KOSZTELÁN MIKSA

műszaki nagykereskedése

Budapest, VI., Liszt Ferenc-tér 10. sz.

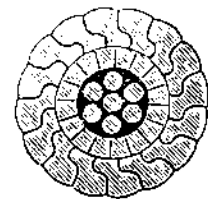
Szállít, az összes bányászati és kohászati cikkeket TELEFON 87-10
(B/3291/688/52)

Felten és Guillaume

kábel-, sodrony- és sodronykötél-gyár
részvénytársaság

Budapest, V., Vizafogó 1460. szám.

**Ólomkábelek. Villamvilágítási vezetékek.
Sodronykötelek.**

Elektrolytikus vörösrézhuvalok, okonítvezetékek, szerelvények stb.

(B/2095/619/25.)

Kovaföldbánya bérbeadandó

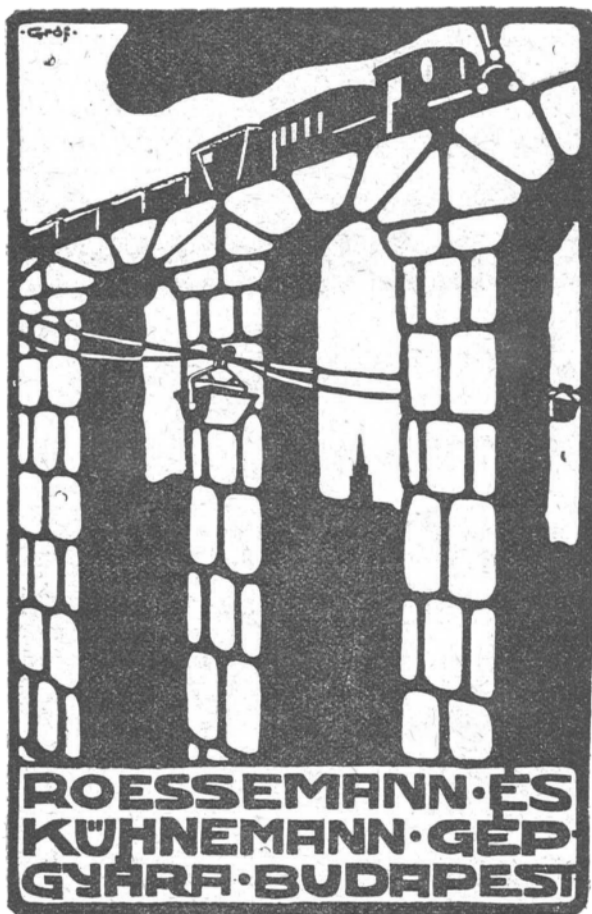
közvetlen országút mellett, vasutállomástól 10 percre, előnyös feltételek mellett. — Ajánlatok megbízottunkhoz:

dr. Klein Ferenc ügyvédhez küldendők.
Gyöngyös. (Hevesmegye.)

Weltol A je'enkori legjobb
hajtószij-olaja.
törv. védve.

Tartóssá és simulékonnyá teszi az összes hajtószijakat, a vonzóerőt növeli.

Nagy megakartás üzemi-üzben! (8/6/23) Kapható jobb technikai üzletekben.
Egyetlen gyár Franz Schülke, Hamburg. 19.

1912. évi 1739. szám.

Pályázat.

A bánya- és kohóművek számára felvigyázókat, altiszteket és mestereket képző selmecebányai m. kir. bányásziskolán, hol a tanulók évenként szeptember hó végétől a következő évi június hó végeig tartó három tanfolyamon nyernek kiképzést, az 1912/13. tanévre több köztül tanuló évenként kétszáznegyven (240) korona ösztöndíjjal vétetik fel.

A bányásziskolai szabályok 11. §-a értelmében a bányásziskolába felvételt kívánók sajátkezűleg írt folyamodványukat, még pedig az ösztöndíjért folyamodók *ez évi július hó 10-ig*, a magántanulókat felvételtől óhajtok *folyó évi augusztus hó 4-ig* az előírt kir. bánya- vagy kohóhivatal, vagy a bánya- vagy kohóbirtokos útján az alulírt kir. bányagazgatósághoz küldjék.

Bizonyítandó, hogy tizenhetedik életévüket már betöltötték és nőtlenek, e célból a folyamodványhoz keresztlevelét csatolandó.

Szükséges továbbá: orvosi (újraoltási is) bizorerkölesi bizonyítvány, kimutatandó továbbon katonai kötelezettségüknek eleget tette-e vagy nem? Igenlő esetben a katonai, illetőleg hadmentességéről szóló könyv bemutatandó.

Ösztöndíjért folyamodók tartoznak saját és szülvagyontalanságát hitelezni kimutatni. Ösztöndíjtanulók az iskola bevégeztése után legalább három évig kőműves-szolgalatban maradnak.

A bányásziskolák első évi tanfolyamába oly ifjak vétetnek fel, akik valamely bánya vagy kohóműtelepben betöltötték el két évet, hogy ez idő kétharmadán végezték, a harmadán eddig irodai munkával foglalkoztak.

A második évi tanfolyamba ifjakat vesznek fel, akik valamely középiskola négy alsó osztályát végezték. Praktikusán eltöltött munkaidő: egy év.

Bányamunkások az ösztöndíjnal előnyösülnek.

Későn beérkezett hiányosan felszerelt folyamodványok figyelembe nem vétetnek.

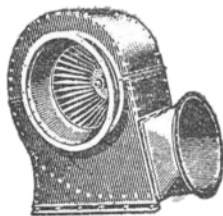
Selmecebánya, 1912. évi. június 1. (864/24.)

M. kir. bányagazgatóság.

Telefon.

EREDETI

Telefon.

Blackman és Keith ventilátorok

BLACKMAN EXPORT Co. LTD. LONDON E. C. 70. FINSBURI PAVEMENT.

Vezérképviselők a magyar szent korona országainak területére:

Magyar Szellőző-Művek

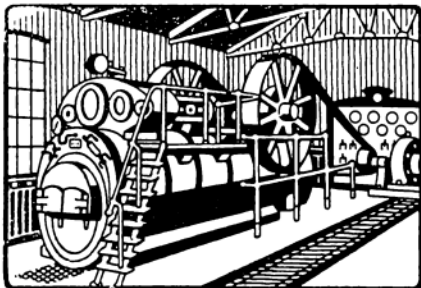
Budapest, VI., Aréna-ut 80. szám.

R. WOLF

Magdeburg-BuckauKépviseli: **Káldi Tivadar**

okl. gépészmérnök

Budapest, V. Báthory-utca 18. Budapest 1911. Állami aranyérem.
Brüsszel, Buenos-Aires, Roubaix, Turin
és Dresdában: 1911-ben 8 Grand Prix.**Fáradt-gőz- és****tulhevitő ::
lokomobilok**

szelepnélküli precíziós vezérművek.

Eredeti Wolf-féle konstrukció 10—800 HP.

Legelőnyösebb energiaforrás az összes üzemágak részére.

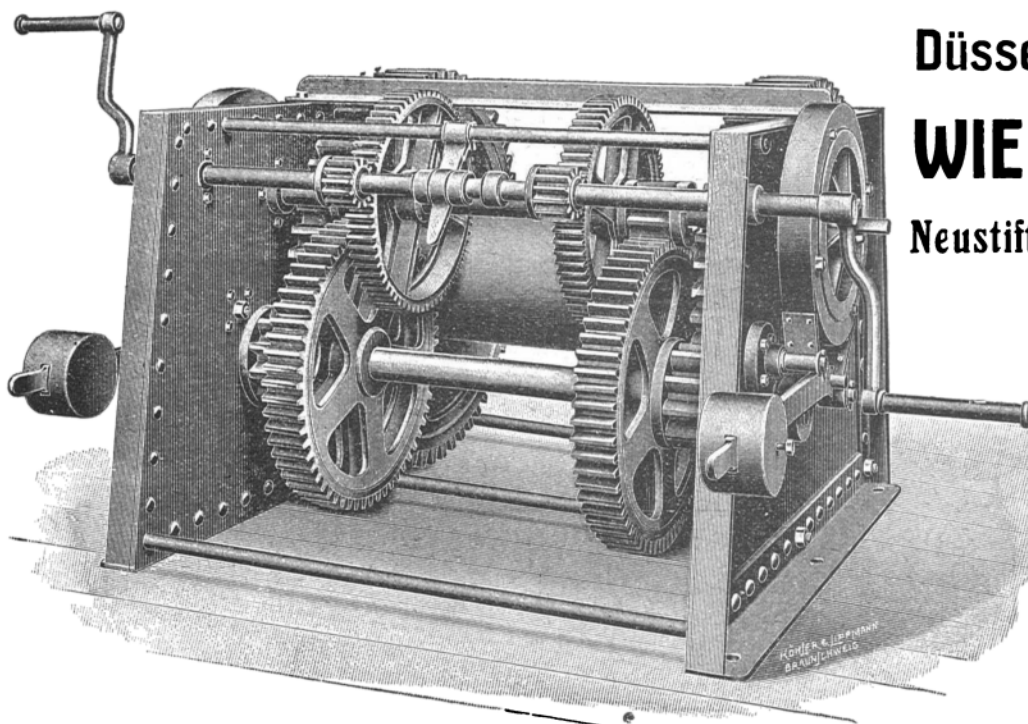
Bányaüzemeknél és szállító berendezéseknél jelenleg **877** Wolf-féle lokomobil van üzemben.

(561/20/IV.)

Gvártmánvaik tellesztiménye 850.000 HP.

,HadeF'-jelü kézi-emelőbakok

szerelési célokra bányahatósági előírás szerint

HEINRICH de FRIES G. m. b. H.

Düsseldorf 76/a.

WIEN, VII/3.

Neustiftgasse III/26.

Kérje 76. számú
árjegyzékünket.Kérje 76. számú
árjegyzékünket.

Azonnal szállítható 600-tól 15,000 kilogramm hordképességig közvetlenül a doboz mérvé.

(586/10)

Úti bőröndöt
és egyéb finom bőrárut leg-
előnyösebben vásárolhat
a készítőnél
Csángónál
Budapest, IV., Muzeum-körút 5. — Telefon 67-80.
Grand Prix aranyérem Páris.
Olcso szabott árak. A cím fontos.
(R/6009/411/24)

*Szlovákiai
sósóviz*

CZUKORBETEGSÉG ELLEN
speciális gyógyital.
KÖHÖGÉST, REKEDSÉGET, IDULT GYOMOR ÉS
HUGYSZERV BAJOKAT
GYÖKERESEN GYÓGYÍT.

Megrendelő: a »Magyar Ásványvíz Forgalmi
és Kivitelési R.-T.«-nél Budapest. Telefon 162-84

(B/2270/728/12)

Előkészítő-Berendezések
ólom, zink, réz, wolfram, ón és más ércek részére.
Mágneses előkészítő-berendezések a száraz és nedves eljárásához

Vakarék és hamumosók.
Teljes berendezések az ércnek
metallurgiai úton való nyerésére

Aprítógépek.
Saját nagy aprító és előkészítő
kísérleti telep.

FRIED. KRUPP
Aktiengesellschaft
Grusonwerk
Magdeburg-Buckau.
Magyarországi képviselő:
Sauer György
BUDAPEST, VIII., Rákóczi-tér 19. sz.
TELEFON 46-43.

(2638, 327/14/II)

Furókészülékek
és teljes furóberendezések

földrétegek megvizsgálására és mélyfurásokhoz bár-
mily kézi és gépezemre.

A 117. számú katalógust érdeklődőknek beküldjük.

Tiefbohr-Maschinen- und Werkzeuge-Fabrik Nürnberg

HEINRICH MAYER & Co.
NÜRNBERG-DOOS.

(191/756/52/II)

